
L-EWWEL SENA MALTI HIN: SAGHTEJN

Isem: _____ Klassi: _____

GHALL-UŽU TAL-GHALLIEMA:

SKEMA TA' MARKI

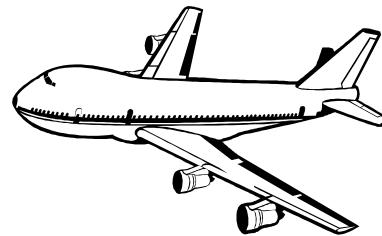
Mistoqsija	A	B	C	D	E	TOTAL
Marki	18	28	12	12	30	100
Marki tal-istudent/a						

KUMMENTI

A. Silta għall-qari

(18-il marka)

Peter iżur Malta għall-ewwel darba

Kienet ġurnata sabiħa tal-bidu tas-sajf u l-familja Mizzi kienet tinsab fuq ajruplan fi triqitha lejn Malta.

Peter, tifel ta' ħdax-il sena, u l-uniku wild tal-familja Mizzi, twieled l-Amerika u qatt qabel ma kien żar lil qrabatu f' Malta.

“Ma, kemm se ndumu ma naslu?” staqsa Peter lil ommu.

“Ma fadalx ħafna. Ara, minn hawn tidher il-bajja tar-Ramla l-Hamra u dik t'hemm il-knisja ta’ Ghajnsielem.”

Peter qagħad b’wiċċu mwaħħal mal-majka tat-tieqa jara l-ġmiel tal-gżejjer Maltin u jistaghġeb bis-sbuħija tal-bajja tal-Ġhadira u bil-kobor tar-rotunda tal-Mosta.

(Addattament minn kitba ta’ P. Mejlak li dehret fi *Trab Abjad*)

1. Aghażel it-tweġiba t-tajba billi tagħmel sing taħħtha: (6)

- Il-familja Mizzi kienet se żżur (l-Australja, Malta, Ghawdex).
- Peter (kellu ħutu oħrajn, kien tewmi, kien l-uniku tifel).
- Ġie Malta biex (iżur lill-qraba, jitgħallem jgħum, jattendi l-iskola).

2. Mis-silta sib u ikteb il-kelma li jonqos:

- i. Peter staqsa lil o_____.
- ii. Ommu wrietu l-b_____ tar-Ramla l-Hamra.
- iii. Urietu wkoll il-k_____ ta' Ghajnsielem.

3. Veru jew Falz? (6)

- i. Peter ma qagħadx ġdejn it-tieqa. _____
- ii. Kemm stagħġeb bil-ġmiel tal-gżejjer! _____
- iii. Mit-tieqa Peter ra t-tempji tal-Ġgantija. _____

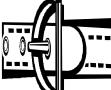
B. Lingwa

(28 marka)

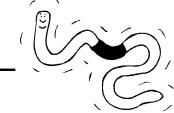
1. Imla l-vojt bil-vokali minn ġol-kaxxa bħal fl-eżempju: (6)

ballun

f rfett

ċintor n

s dda

dud

tuff ha

x mx

a, e, i, o, **u**, ie

2. Ikteb kliem ieħor mill-kaxxa t'isfel li jfisser l-istess bħal kliem miktub skur, bħal fl-eżempju: (8)

- M'hemmx isbah **mill-paċi** mis-sliem.
- Il-ġuvnott** _____ telaq lejn l-Italja.
- Il-maqdes** _____ tal-Ġgantija jinsab ix-Xagħra.
- Irċivejt **stedina** _____ għal *party*.
- Il-lewn _____ tal-bieb hu skur.

It-tempju, kulur, **mis-sliem**, Iż-żaghżugħ, invit

3. Għaqqad l-artiklu (Kolonna A) mal-frott (Kolonna B) bħal fl-eżempju: (8)

	A		B
1	l-		ċirasa
2	id-		tuffieħha
3	iċ-		laringa
4	it-		dulliegħha
5	il-	1	għeneb

4. Aghżel il-konsonanti t-tajba bħal fl-eżempju:

bie **b** (b, p)

pajji __ (s, ż)

ħob __ (ż, s)

żrin __ (ċ, ġ)

sadi __ (d, t)

qal __ (b, p)

__ bar (g, k)

Ċ. Malti Prattiku

(12-il marka)

Imla l-vojt bil-kelma t-tajba mill-kaxxa t'isfel ħalli tkompli d-djalogu bejn Pawlu u Simon dwar splużjoni ġo fabbrika tal-logħob tan-nar.

Pawlu: “_____ aħna Simon? Smajt bl-aħbar?”

Simon: “Iva, mietu erbgha u hemm żagħżugħ għadu qiegħed jilgħabha mal-mewt.”

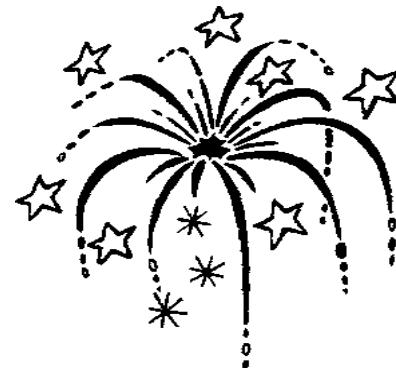
Pawlu: “X’diżgrazzja hux?
_____ temmen kif
mument wieħed jeqred familja.”

Simon: “Tgħid il-kamra _____ b'aċċident jew
_____ xi traskuraġni?”

Pawlu: “Min jaf? L-esperti jridu jgħidu sewwasew x’ġara.”

Simon: “Jalla din id-diżgrazzja sservina ta’ tagħlima. Dan
il-_____ perikoluz irid jittrażżan.”

Pawlu: “Veru. Qiegħed tgħid sew. Narak
_____ Simon.”

ħada, minħabba, Kif, passatemp, Lanqas, taret

D. Letteratura

(12-il marka)

i. Proża

Is-Sir Briffa

L-ghalliem tagħna raġel veru *all right*. Imma ġej dak il-sienu sarkastiku wisq.

David Grech jidħol inkiss inkiss ħmistax-il minuta tard tista' tgħid kull filgħodu. Dejjem bi skuża gdida. U s-Sir Briffa jgħid: “Rega’ sebah ja Mulejja. Dave, xi storja gdida għandek xi tgħidilna llum?”

U mal-bravi jagħmilha tal-ħelu. Sal-bieraħ, meta Rachel, li hija tajba f'kollo, qalet li kellha wġiġi ta' ras, is-Sir qal: “Min jaf? Mhijiex forsi d-dijadema li għandek madwar rasek, forsi ssikkata daqsxejn hux Rachel?”

(addattament minn Stejjer tal-Linka – SEDQA)

Aghżel it-tweġiba t-tajba billi tagħmel sing taħtha: (6)

(a) X’karattru għandu s-Sir Briffa?

- (i) Is-Sir Briffa raġel fuq l-irġiel imma serju wisq.
- (ii) Is-Sir Briffa *all right* imma sarkastiku wisq.

(b) X’jagħmel kull filgħodu David Grech?

- (i) Kull filgħodu David Grech jixrob il-ħalib.
- (ii) Kull filgħodu David Grech jidħol tard ġol-klassi.

(c) Ma’ min jagħmilha tal-ħelu s-Sir Briffa?

- (i) Is-Sir Briffa jagħmilha tal-ħelu mal-bravi.
- (ii) Is-Sir Briffa jagħmilha tal-ħelu mal-imqarbin.

ii. Poežija

Ġewwa fik, o Gżira tagħna,
Hlief il-ħlewwa ma tidħirx;
U kif le, jekk ismek, ismek
Hlief il-ġħasel ma jfissirx?

(strofa minn **Tifhira lil Malta** ta' G.A. Vassallo)

Aghażel it-tweġiba t-tajba billi tagħmel sing taħtha. (6)

- (a) Din il-poežija hi dwar (l-Italja, Malta, bniedem).
- (b) Go Malta tidher (ix-xemx, il-qrusa, il-ħlewwa).
- (c) Isem Malta jfisser (il-paċi, il-ġħasel, il-kobor).

E. Kitba ta' sentenzi / paragrafi (30 marka)

1. Qiegħed in-numri 2 sa 6 ħdejn il-paragrafi ġalli tkompli l-istorja. (10)

F'ħin minnhom, fis-sala waqgħet dalma kbira. Faqqgħet sajjetta qawwija u, bħas-soltu, inqata' d-dawl. It-tfal bdew iwerżqu, anke dawk li s-soltu jagħmluha tal-*bullies*.

Din ix-xitwa attendejt ghall-ewwel ‘Jum il-Premjazzjoni’ fl-iskola l-ġdida.	1
---	----------

Dan il-jum ma jien se ninsieh qatt.	
-------------------------------------	--

Kont fis-sala fejn kienet qiegħda ssir is-serata, meta f'salt wieħed, ir-riħ beda jvenven bis-sahħha. Dlonk beda jberraq. Il-beraq beda jixgħel minn gol-ħgieg tat-twiegħi. Konna qisna fil-festa tar-raħal!	
--	--

Dak il-ħin kienet qiegħda ssir reċta fuq il-palk. Smajt lill-ghalliema jikkalmaw lit-tfal. Dik battikata biex ġrigna mis-sala!	
--	--

Bdiet nieżla x-xita u fi ffit minut i bdew ifaqqgħu bosta sajjetti. Jien u shabi tgħidx kemm bżajna!	
--	--

U

2. Ikteb l-istorja ta' dawn l-istampi f'**10** sentenzi. Dan il-kliem jista' jgħinek: Jason; ħbieb; ramel; *lilo*; jgħum; qadef 'il barra; ma setax jidħol lura; tar-rescue; ha ċanfira; ha tagħlima. (20)

